

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Pe un an . . . . . 240 Lei Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei Un număr . . . . . 5 Lei Pentru străinătate pe un an . . . 300 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se înpolază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.</p>	<p>Prețul inserțiunilor:</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, concursuri edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de acf în sus 200 Lei</p>
--	--	---

„După mine potopul“.

„După mine potopul“ e deviza călăuzitoare a omului de astăzi.

El nu-și bate mult capul cu trecutul clădit din truda înaintașilor, nici cu apropiatul viitor, ce-l așteaptă.

Trecutul pentru el e trecut. De aceea nu se prea ocupă de rosturile lui, ba uneori îl ia chiar în zeflemea.

În brațele viitorului iarăși se aruncă cu viteză amețitoare, fără să-și dea seama unde și cum se va opri. Lucrul de căpetenie: să înainteze, să zboare cu iuteală, măcar de s'ar alege și cu oasele zdrobite.

Omul timpului, în care trăim, nu e al trecutului plin de povețe și învățăminte, nici al viitorului premeditat, binepregătit, ci aparține prezentului vremelnic, care prezent se schimbă de pe o zi pe alta.

Prezentul e acela care însuflă pe omul ce se chiamă modern, de aceea nu-l inspiră decât momentul, sub a cărui influință hotărâtoare stă, activează și de multe-ori se prăbușește.

Pe un astfel de om înzadar vei încerca să-l faci să creadă, că talantul moștenit trebuie păstrat cu sfințenie și înmulțit cu grijă.

Înzadar îi vei spune, că între trecut și viitor este o legătură, a cărei zală e prezentul, căci nervii lui sunt întocmiți pentru exploatarea cu orice preț a clipei în care trăește, — în avere, în plăcere și'n putere, — fără să ia în considerare, că prezentul e trecător.

Omul modern nu e încântat de ceea ce e durabil, el preferă în toate superficialitatea, ușurătatea, care i-a devenit o a doua natură.

Caracteristica epocii noastre e dezordinea spirituală, însoțită de o individualizare exagerată și de aspirații bolnăvicioase, cari culminează într-o anarhie oarecare, pe care o simțim și o trăim.

Exemple nimerite pentru ilustrarea plastică a prezentului nu-mi lipsesc. Întâmplător scot un atare exemplu din geanta cunoștințelor agonisite.

În America revărsările tumultoase ale fluviului Missisipi au făcut mai anul trecut ravagii, încât teritorii în mărimea unei țări mijlocie din Europa au fost complect distruse, alegându-se cu morți în abundență, cu băștinași ajunși la sapă de lemn.

Bărbați de specialitate, chibzuiți la judecată, au explicat bătaia aceea a lui Dumnezeu cu dorul neastâmpărat de câștig al oamenilor fără pic de simț pentru viitor, pe care i-a îndemnat firea lor hărăpăreață nu să exploateze pădurile dela șes în mod rațional, ci să le nimească din rădăcină.

În locul pădurilor dispărute adevărat că au răsărit lanuri de grâu, pe cari doritorii de profituri grase le-au valorizat cu vârf și îndesat în cursul războiului mondial, când au livrat cereale pe întrecute Europei înfometate.

Urmarea tristă a acestei exploatări nemiloase a fost însă, că cu dispariția pădurilor n'a mai avut ce se reziste puhoaielor de apă strivitoare, cari s'au năpustit asupra șesului păduros, prefăcut în loc de arătură, și au spălăcit huma producătoare de bogăție, lăsând în urmă sărăcie și mizerie, încât vor trebui zeci de ani, ca lucrând intens și cu mari sacrificii în bani, să se refacă situația, pe care niște profitori fără suflet au îmbrâncit-o.

Având cele lumești înrăurire asupra celor sufletești natural, că mentalitatea, laudată a fi modernă, a contribuit în mare măsură, ca sufletul omului de acum să devină sarbăd, sec și șubred.

Și precum specialiștii recomandă, ca în acea Americă, devastată de ploile torențiale, să se replanteze pădurile cu muncă aspră și cheltuell grele, pentru a se expia păcatele trecutu-

781 39

lui și a se deschide viitorului o perspectivă senină, așa și pe teren sufletesc trebuie să tindem, ca terenul decăzut să fie reînviat prin regenerarea sufletului, în folosul cărei regenerări vedem, că în timpul din urmă se fac eforturi mari, pentru a desțeleni breazda sufletului, închegată.

Rotind privirea în jurul nostru imposibil să nu observăm, că excesiva iubire de sine e pe cale a fi încălecată de un înțeles mai înalt al vieții, începând cu tineretul accesibil pentru vederi noi, pentru a sfârși cu cei înaintați în vârstă, cari se mai pot converti la cursul nou al lumii, care cere reforme sănătoase pentru țară, căci pe cei sclerozați în păcate nu-i mai poți convinge, că idealul omului nu poate fi: „După mine potopul“.

A. Moaca.

Cu Duhul Bisericii.

Anul Domnului omienouăsute. Toamna. Într-o Duminică. Biserica plină de lume. Veniseră oamenii să mulțumească Părintelui ceresc și pentru darurile cari se adunau de pe câmp, dar se vestise și cu toba 'n sat, că toți cari au prunci de vrâsta școalei, să vină, s'audă sfânta rânduială.

Bătrânul preot, chip din alte vremi, după ce isprăvi cu liturgia, vorbi de școală.

„Iubiți Credincioși“.

„A venit iar vremea să vă dați pruncii la învățătură. Și precum bunul nostru Dumnezeu cu puterea 'nțelepciunii Sale a făcut mai întâiu lumina în lume, tot așa și noi trebuie să credem în lumina învățăturii și să viețuim într'ânsa.

Neamul nostru atâta are astăzi: Biserica și școală românească. Încolo toate slujbele merg pe limbă străină. Ușile bisericii vă stau deschise în toată vremea sfintelor sărbători, iar ale școalei se deschid mâne, după o vacanță de trei luni. Pruncii v'au dat ajutor peste vară și s'au întărit cu trupul, iar acuma să-i lăsați să-și întărească și sufletul, care-i mai mare decât trupul, cum spune și sfânta Evanghelie.

Și să nu vă trageți 'napoi dela școală nici voi săracilor, că și pruncii voștri au lipsă de lumina învățăturii, că altă avuție n'au la 'nceput în lume.

Biserica vă ajută și pe voi cu haine și cărți, pentru că ea este maica școalei și milostivă tuturor. Și acum d-I învățător va ceti aici în biserică numele părinților cu prunci de școală și mâne dimineață spălați și îmbrăcați frumos, să-i trimiteți, ca să putem începe cu Dumnezeu lucrarea de luminare“.

Acestea le grăi preotul și poporul ascultă cu luare aminte numele celor obligați la școală. Eră o sfântă datorie porunca bisericii.

Mâne-zi lumea copiilor s'adună în curtea școalei. Către ora opt înțară în sala de învățământ, unde aflară iară pe amândoi apostoli ai satului, ca și la biserică. Se strigă din nou „Catalogul“ și răspunseră aproape toți. Cântară rugăciunea „*Impăratul Ceresc*“, apoi preotul își ținu întâi ora de religie dela începutul săptămânii. Încheind cu sfaturi către școlari, s'asculte de învățător. Strânse mâna acestuia, dorindu-i sănătate și spor peste an.

După plecarea preotului, sala de învățământ răsună de o cântare veselă din peptul școlariilor celor șasă clase:

A trecut o vară 'ntreagă
Cu o viață dulce, dragă,
Noi am stat destul pe-afară
După vite pe hotară,
Toamna strigă tuturor:
Hai la școală pruncilor!

Incepea o viață nouă, potrivită așa de bine cu păreții văruiți frumos și curățenie pe jos, făcută nu cu năcaz și ordinațiuni, ci cu sfatul cuminte al bisericii, prin epitropi, fără multă cheltuială. Da, se potrivea așa de bine, mai ales că 'n fața elevilor sta ca o sfântă îndrumare:
Chipul Marelui Șaguna.

G. B.

Dorim tuturor cetitorilor, colaboratorilor și prietenilor foii noastre

ANUL NOU FERICIT.

La anul nou.

Desamăgirea noastră, sau în orice caz scepticismul cu care ne înfruntăm în pragul noului an, de unde vine oare? De unde atitudinea noastră indiferentă, lipsa oricărei însuflețiri, a oricărei bucurii — din care prisosește atâta în casele cu copii, mai precis în lumea acestor copii?

Nu cumva în noi stă ascunsă taina acestei platitudini? Desigur, numai în noi. Din lăuntru nostru, epuizat de orice avânturi, pe care atât de generos le risipim în anii tinereții, din noi pornesc — mai bine zis nu mai pornesc — decât banale, convenționale formalisme și atitudini lipsite de orice conținut înalt.

Iată, generația conducătoare de astăzi, care eri a făcut războiul, consolidarea patriei — pe teren politic, social, economic și cultural — în fața problemelor complexe câte impun exigențele vremii abia mai poate striga prezent. Nu însemnează câtuși de puțin că experiența ei, puterea ei de muncă probată este a se nesocoti, chiar a se delătura, nu! Dar iarăși, impetuoșitatea cu care problemele vieții nouă cer intrare în lumea realității noastre românești abia mai poate găsi în această generație suportul care să o salte la locul cuvenit!

Seria de înfăptuiri mărețe impune cea mai curată și deplină recunoștință față de înfăptuitori, nu poate impune însă generației respective ca ea să se depășească pe sine, dându-ne totul!

Dar este și o măsură, un simț am putea spune al lucrurilor în raport cu orânduirea lor în lume și cu a noastră capacitate de a le apropria.

Aștepti dela noul an o formă desăvârșită în toate, aștepti fericire între oameni, pace, belșug ca și când toate acestea ar pluti ca entități aparte în aer, iar anul cel nou — o biată unitate de timp — ar avea miraculosul dar ca să le capteze!

Iată secretul acelei desamăgiri, aceluși bilanț moral pe care îl vedem mereu împușinat pentru disproporționatele noastre iluzii omenești!

Nu este oare decât un pas, înainte sau înapoi, noul an pe care l-am salutat eri cu atât de variate și tănuite stări sufletești cari totuși pândesc dela el un bine?! Da, o verigă ce leagă trecutul cu viitorul scăpărând de-alungul micimii ei robustețea scânteii divine din noi, aceasta este un an... nou, nou — vecinic nou!

...Și oare nu este aceeași splendidă noimă în raporturile dintre generațiile unui neam?

Aceeași tainică și totuși firească legătură ce rezidă în toată lumea aceasta însuflețită?!...

Priporul de care ca de o neghioabă treabă atâta lume românească s'a agățat în încercarea de o clipă n'a însemnat și nu înseamnă antagonism între două lumi, cu atât mai puțin războiu între ele. Căci fiii glorioșilor biruitori de eri, pot ei ridica oare braț de călău împotriva propriilor lor părinți?!

Ci iată, precum anul însumează în viața lui secretul bucuriilor noastre, o generație — crescută în curentul ucigaș al războiului și de cele mai crunte viscole bătută — nu poate fi spaimă în grija de aur ce purtăm viitorului nostru.

Deschizându-i inimă paternă și învăluind privirile împietrite — din cari războiul a stins orice isvor de gingășie — așternem în cale-i cel mai sigur talisman de biruință: încrederea în forțele patriei!

Și, sufletele noastre, seci de ideal, s'ar reaprinde poate!

Geneza Arianismului

— Puncte de sprijin pentru Arianism în teologia creștină anterioară —

De Preotul Gh. Cotoșman
profesor la Academia teologică

Continuare din Nr. 51.

Un alt partizan a lui Arie, cu numele Asterie, care s'a lepădat de Hristos în timpul persecuțiilor, numit de sfântul Atanasie sofist, a compus serieri întru apărarea doctrinei ariene, pe cari le citea prin orașe. El îndrăzni să spună că nu e nicidecum lucru mare a numi și pe Fiul o putere a lui Dumnezeu, deoarece Ioan, chiar lăcustele și omidele le numește astfel. Intre altele Asterie învăța și acestea: „Fiul este unul dintre toate lucrurile, căci el este cel întâiu dintre făpturi, și una din firele cele înțelegătoare. Precum între lucrurile văzute soarele se ține de cele ce luminează, căci el luminează, din porunca făcătorului, toată lumea, astfel Fiul lui Dumnezeu este una din ființele înțelegătoare și luminează și face să strălucească toate, cele ce se află în lumea înțelegătoare. Înainte de facerea Fiului, Tatăl avea știința de a-l naște pe el, căci și doctorul are știința medicinei înainte de a vindeca. Din cuget binevoitor a făcut el pe Fiul și din plinirea puterii sale. Mai departe, dacă voia lui este mai înainte de facerea tuturor lucrurilor, ea este și mai înainte de facerea Fiului.

La un sinod pe care-l ținu Alexandru, un Arian a zis că Fiul este schimbăcios ca și diavolul¹⁾.

Eusebiu al Nicomediei, scria lui Arie la începutul mișcării sale împotriva bisericii: „Tu cugeți bine. Roagă-te ca toți să cugete așa, căci ceea ce s'a făcut nu a fost mai înainte de ce s'a făcut, iar ceea ce s'a făcut a început a fi²⁾“. Reflectând asupra acestui raționament bolnav, sfântul Atanasie scrie: „Cei ce numesc pe aceștia creștini se înșeală foarte mult, neștiind nici Scriptura, nici ce este creștinismul și credința religiei creștine“.

Arie și partizanii săi, în scrisoarea citată, adresată lui Alexandru, atribue Maniheismului credința că Tatăl și Fiul sunt de o ființă. Cum are a se înțelege această imputare? Maniheii, în panteismul lor, admiteau un suflet al lumii, care aflându-se în toate ființele vii cele bune se eliberează cu încetul din materia în care este prins și caută a se uni cu partea lui ce nu-i prinsă de materie și are tronul ei în împărăția luminii. Tot asemenea învață și ortodoxii — zice Arie — că ființa lui Dumnezeu ar fi divizibilă și că fiul lui Dumnezeu, cel ce s'a pogorît în omenire este de o ființă cu Tatăl, cel ce nu s'a pogorît în ea. Cam așa ar trebui să înțelegem imputarea Arienilor. Ortodoxii nu puteau împărtăși părerea panteistă, câtă vreme ei mențineau pe lângă identitatea ființei, o deosebire personală între Tatăl și Fiul.

Arienii atacau vecinicia Fiului din însași expresia de Fiu, zicând că dacă Fiul este împreună vecinic cu Tatăl ar trebui să fi numit mai bine frate decât Fiu al Tatălui. Mai ziceau ei că născătorul trebuie să fie mai înainte de cel născut. Numai unul este nefăcut, deci Fiul este făcut, tocmai de aceea a fost un timp în care el nu era.

Dacă Fiul ar fi chipul desăvârșit al Tatălui, asemenea cu acesta — zicea Arie — ar trebui negreșit să aibe și el un fiu și așa mai departe până la infinit. Fiul este, sau cu voia Tatălui, sau fără voia lui, în cazul întâiu Fiul poate și să nu fie; în cazul al doilea am admite o necesitate în Tatăl și am desființa libertatea lui — afirma Arie³⁾.

În concluzie, după Arie, Mântuitorul Hristos nu este nici om adevărat nici Dumnezeu adevărat. Diferența între Fiul și celelalte creaturi este că acestea au primit ființa dela Dumnezeu prin Fiul, în vreme ce Fiul a primit-o direct dela Dumnezeu. Însă rolul jucat de Fiul în creațiu-

nea lumii — observă francezul Charpiot — nu-l acordă o adevărată superioritate asupra celorlalte creaturi. Nu El este creatorul, căci Tatăl nu i-a acordat nici-o putere pentru aceasta, El este în întregime pasiv în creațiune, nu El este cel ce a creat ci Tatăl.

Eusebiu de Cesareea, expunând doctrina arianistă lui Paulin de Tir declară formal: „Nimic n'a fost făcut decât prin voința lui Dumnezeu“, și mai departe... „toate lucrurile au fost făcute prin Cuvânt însă acesta este Dumnezeu care le-a făcut...“⁴⁾.

Arie a făcut să fie creat Fiul direct de Tatăl spre a-l releva puțin, și pentru a-l pune intermediar între Dumnezeu și lume; însă El nu este decât o mână pusă în mișcare prin o voință, prin o forță streină de El, și care-L aruncă în inerție de îndată ce impulsunea cedează⁵⁾.

După Arie, Mântuitorul, în principiu, a fost asemenea cu ceilalți oameni. Se naște întrebarea: Dacă Dumnezeu l-a creat fără ca demnitatea sa să fie compromisă, pentru ce a avut El trebuință de un mijlocitor spre a crea celelalte creaturi? El nu este creat cu același titlu ca și celelalte creaturi; El a primit ființa sa din însași mâna lui Dumnezeu, pentru a deveni instrumentul creațiunii, rol care niciun om nu l-a avut și la care n'a putut fi chemat. Așadar Arie nu putea afirma că Fiul a fost om adevărat.

Cât privește divinitatea Cuvântului, de teama de a nu face al doilea Dumnezeu, de a avea 2 ființe necreate, el i-a refuzat aceeași esență ca a Tatălui, și, în consecință, i-a refuzat și divinitatea pentru a-L putea mai bine subordona Tatălui. Și iarăși, Fiul nu posedă prin esența sa toate atributele divinității, el nu le posedă în sens absolut și ca atare concluzia necesară este că *Fiul nu este realmente Dumnezeu*.

(Urmează).

Fiscul-Impozitele.

În Foaia Diecezană Nr. 50 din 12 Decembrie 1937, păr. Isaia Popoviciu a avut bunăvoința să publice datele ce le are în legătură cu problema ce ne preocupă și a format obiect de discuție în anul 1936, în câteva numere din coloanele oficiosului eparhial.

Păr. I. Popoviciu ne servește cu un caz concludent în ceea ce privește *impozitul profesional-stolar*. Desigur și acesta este o calamitate. *Dar nu cea mai importantă*. Cu dovezile și apelul tip

1) Idem p. 196.

2) Ibidem.

3) Ibidem.

4) Th. Charpiot, op. c. p. 10.

5) Idem.

procurat de frăția sa, suntem în măsură a evita această ilegalitate.

Cât privește impozitul *echivalent*, încă de acum 3 ani, la toate sesiunile s'au redus cele 6 Ha. de sesiune. Nenorocirea și abuzul consistă în felul cum se fac evaluările sesiunilor, am constatat că nu există un criteriu bine definit.

Această evaluare atârnă de concepția și discreția controlorilor financiari.

Aici nu se mai poate ajuta mult.

Rămâne cea mai imorală impunere: *taxele și impozitele comunale*.

Păr. I. Popoviciu, ne dă un ordin ministerial, care nu are tăria unei *legi sau jurisprudențe*. Așadar în fața justiției nu are consistența necesară.

De ce?

Pentru că problema fiscală n'a fost luată în serios, vreau să spun că deși formează un deziderat mai grav decât însași salarizarea, ori pensionarea, nu i s'a dat importanța, prin comunicarea fraților a dispozițiilor variate ce le au — cu caracter general —, pentru că lupta să fie unitară și efectivă.

De exemplu.

Prefectura jud. Timiș-Torontal cu Nr. 12.030 din 15 Aprilie 1937, dă ordin*) Primărilor ca sesiunile să nu fie impuse la taxe comunale. Dar în județul Caraș, Prefectura, pe baza unui aviz al Comitetului Local de Revizuire, dă ordin exact contrar.

Se mai publică de păr. I. Popoviciu o decizie a Comitetului Local de Revizuire cu data 20 Martie 1931, un aviz despre neimpozabilitatea sesiunilor parohiale, cu considerațiune la interpretarea legii XXII, § 138 din 1886. Interpretarea acestei legi este vicioasă, și superficială deoarece § 130 în aliniatul 2 spune textual: *Deasemenea sunt scutiți și preoții după acele beneficii pe care le au în respectiva parohie după funcțiunea lor preoțească*.

Clar și precis.

Preotul candidează la parohie numai pe retribuțiunile: *Sesiune, casă parohială eventuală și stola uzitată*, (iar în parohiile montanistice, în loc de sesiune, salariul întâmplător dela U. D. R.

Despre *salar dela stat* nici nu se vorbește. Deci beneficiile *preotului-funcționar public*, sunt cele cuprinse în concurs.

Tocmai aceste beneficii de existență formează obiectul de impunere la taxe și impozite comunale.

*) Vezi F. D. Nr. 50 din 1937.

Ori suntem funcționari publici și deci „beneficiile” (salariul sigur) parohiale, nu sunt impozabile, ori bunul plac substitue legea?

Pentru acestea încăodată rog pe frații preoți cari au vre-o decizie în legătură cu *taxele și impozitele comunale*, să le comunice de urgență, fie subsemnatului, fie la redacția foii, pentru că — precum am arătat altă dată — avem un proces fiscal în această materie, în fața Tribunalului Caraș, ca instanță de recurs, a cărui *desbatere în fond* a fost în 7 Februarie 1937, iar pronunțarea sentinței a amânat-o Tribunalul, din 25 Februarie la 7 Octomvrie 1937 și respective 15 Martie 1938.

Cele trei amânări a pronunțării sentinței sunt pentru noi un indiciu că Tribunalul vrea dovezi sigure.

Fiindcă sentința în cauză îi poate fi jurisprudență cu caracter general permanent, rog pe frații preoți a ne ajuta să câștigăm cauza.

Este în interesul vital al tagmei.

Pr. Traian Constantin

Scurtă privire istorică asupra bisericii ortodoxe române din Banat.

de Pr. Constantin Târziu
licențiat în teologie.

(Continuare din Nrul 49).

După moartea lui Ștefan Avacumovici întâmplată la 7 Iunie 1828 urmează Iosif Putnic numit la 27 Decemvrie 1828 după cum reiese din protocolul de circulari al parohiei mele¹⁾. Acesta cu toate că era de origină român totuși în chestiunea despărțirii ierarhiei de Sârbi a luat atitudine contrară intereselor românești luptând împotriva acțiunii de românizare a episcopiei din Arad²⁾. Episcopul Putnic păstorește până la 1830 când moare³⁾.

Între 1830—32 dieceza Timișorii a fost administrată de arhimandritul Bezdinului Iustin Ioanovici, iar între 1832—33 episcopul Bezdinului Ștefan Stancovici, numit de împărat la cererea mitropolitului Statimirovici din 13 Martie 1832⁴⁾. În 1833 este ales ca episcop Maxim Manuilovici, român de origină; pela 1810 era protodiacon la Arad, de unde ajunsese președintele Consistoriului ortodox din Oradea-Mare; la 1829 trecu ca episcop la Vârșeț, iar peste patru ani fu transferat la Timișoara⁵⁾.

1) Valea Mare Pogonici.

2) Pr. Gh. Cotoșman o. c. p. 131.

3) Prot. circ. din Valea Mare Pogonici.

4) Cf. circ. din 25 IV 1832 al consist. din Timișoara.

5) I. Lupș: *Viața și faptele mitr. A. Șaguna* p. 29.

Episcopului Maxim îi urmă Pantelimon Jivcovi (1839—51); acesta se remarcă prin despotismul și simonia pe care o practica; la 1849 suspendă 70 preoți pentru că au publicat proclamațiuni de ale guvernului revoluționar maghiar⁶⁾; gestul lui Jivcovi era un gest de răzbunare, căci Sârbii erau de partea Austrieilor, iar Românii erau de partea Ungurilor, crezând că numai cu ajutorul lor vor putea scăpa de Sârbi; Bănățenii au dat mult concurs Ungurilor în revoluția de la 1848/49 tocmai din cauza politicii lor sârbofobe, după cum vom aminti și mai la vale.

După moartea lui Pantelimon Jivcovi, comunitatea ortodoxă română din Lipova cere împăratului să numească de episcop al Timișorii pe Arhimandritul Patrichie Popescul „dăruit de la Dumnezeu cu toate însușirile trebuitoare⁷⁾”; cererea aceasta însă nu a fost împlinită, căci Sârbii îl înlătură din cauza originii sale românești și a sentimentelor sale naționale.

Ca administrator al diecezei fu numit Samuil Mașirevici, ales la 1853 de episcop al Timișorii (1853—64) care fu ales mai apoi patriarh de Carloviț; el fu și ultimul episcop sârb al Timișorii, care a avut jurisdicțiune și peste Români căci la 24 Decembrie 1864 se decretă despărțirea ierarhică: episcopia continuă să existe dar având jurisdicție numai asupra Sârbilor din Bănat.

Cu toate că în actul de despărțire ierarhică din 1865 s'a prevăzut în principiu cedarea de către Sârbi și a episcopiei Timișorii⁸⁾, dezideratul acesta n'a putut fi realizat atunci din cauza împrejurărilor vitrege de sub stăpânirea maghiară, iar după războiul din cauza situației financiare critice a statului român. Chiar cu ocazia celui dintâiu congres național bisericesc ținut la Sibiu în 16/28 Septembrie 1868 se înaintează două cereri prin care se solicită deocamdată înființarea unui consistoriu în Timișoara⁹⁾. În congresul național bisericesc din 1/13 Octombrie 1870 se numește o comisiune însărcinată să adune datele necesare în scopul arondării noii episcopii¹⁰⁾. În 1874 se prezintă o nouă cerere pentru a se obține cel puțin un consistoriu independent¹¹⁾. Pentru a se determina însăfârșit forurile competente la rezolvirea cererilor amintite se convoacă la 28 Iunie 1876 o adu-

nare națională în Timișoara care votează o moțiune în sensul imediatei restaurări a episcopiei Timișorii¹²⁾. În urma împuternicirii date de această adunare protopopului Meletie Dreghiciu acesta prezintă congresului național-bisericesc din 1878 un memoriu documentat¹³⁾ în urma căruia congresul decretează în principiu înființarea episcopiei Timișorii¹⁴⁾.

(Urmează)

Prea Sfinția Sa Părintele Episcop Vasile mulțumește pe această cale: Prea Onoraților Protopopi, On. Preoți și Iubiților Credincioși cari din prilejul Sfințelor sărbători ale Nașterii Domnului și de Anul nou au ținut să-l felicite.

ȘTIRI

Uni Sărbătorile Nașterii Domnului în orașul nostru au însemnat — ca dealtfel peste tot — un moment de reculegere sufletească, de regăsire a tuturor celor învrăbiți de hărmălaia electorală. Pițărăii, apoi colindătorii au fost ca o adiere de sus, ca un refren ceresc la sgomutul ce turburase timpul de pregătire... În biserica noastră catedrală mulțime mare de credincioși au ascultat frumoasele slujbe, îndeosebi cele ale sfintei liturgii, la care a pontificat însuși Prea Sfințitul Episcop. În ziua întâia, ca și a doua, a fost asistat la serviciu de câte un sobor de opt preoți și protodiaconul episcopesc. Pastorală arhierască, mult instructivă, a fost citită de către Prea Sfinția Sa și cu multă atenție au și ascultat-o creștinii. După slujbă, protodiaconul Teodor Roșca li-a împărțit tuturor câte un exemplar din această pastorală. Mânezi iarăși a predicat Prea Sfințitul Părinte. Troparul „Nașterii”, pe care de mici copii îl cântăm: în biserică, la școală, cu steaua, peste tot în mediu creștinesc este obiectul acestei înălțătoare predici. Cum Mântuitorul, născându-se, a „răsărit lumii lumina cunoștinței”, acea lumină care ne-a reapropiat de creator, ni-a deschis ochii inimii la cunoașterea aproapei. Acea lumină care a cucerit popoarele păgâne cari încă aveau un Crăciun al lor; care în viața lumii crește odată cu zilele cari se deschid, începând de acum, tot mai mult și mai mult.

În aceste două zile mari podoaba slujbelor a crescut prin sfințirea întru preot a candidatului Petru Turlici pe seama parohiei Șipet. Un tiner de ispravă care a bine meritat această cinste, ocazionând și creștinilor să vadă iarăși o sfințire de preot în catedrală.

La sfânta liturgie din ziua întâia răspunsurile liturgice au fost date de către Corul Catedral, iar în ziua doua de către cel al Căminului Cultural din Localitate.

6) G. Barițiu o. c. II, p. 660.

7) Dr. T. Botiș: Istoria școlii Normale și a institutului teologic ort. rom. din Arad. Arad 1922 p. 665.

8) Pr. Gh. Cotoșman: Restaurarea episcopiei Timișorii. Timișoara 1935 p. 18—19.

9) Idem o. c. p. 19.

10) Idem o. c. p. 25.

11) Idem o. c.

12) Idem o. c. p. 28.

13) Idem o. c. p. 32.

14) Idem o. c. p. 39.

Guvern nou. Demisionând guvernul dlui G. Tătărașcu, Majestatea Sa a primit demisia fostului cabinet, încredințând pe dl Octavian Goga cu formarea noului guvern. Noul guvern Goga s'a constituit și a depus jurământul.

Serbare religioasă-culturală a aranjat în comuna Silha cu ocazia sfințelor sărbători vrednicul preot Victor Popoviciu de acolo. Concertul organizat cu elevii școlilor primare din comună — a fost deschis de păr. Popoviciu, care a cântat priceasna „mântuire”. Comunicând bucuria lor, cantorii din Silha adaugă: „dela susnumitul păstor sufletească al nostru timp de 20 de ani noi cântăreții foarte multe și bune învățături am primit: râvnă în cele cantonale pentru care lucru ținem și pe această cale să-i mulțumim din tot sufletul”.

Iată un exemplu de grăitoare dragoste a turmei cuvântătoare față de păstorul său bun.

Cercul „Sfântul Gheorghe” din Vrani, poate unul din cele mai active, condus de preotul Iosif Râta, din ofrandele creștinilor donate cu ocazia colindei a cumpărat haine de iarnă unei membre, care este mai bună elevă a școlii primare din Vrani. Iată o societate bine condusă, care își înțelege pe deplin rostul ei astăzi.

Mulțumită publică exprimă preotul Miron Băleanu din Clopodia și toți păstorii săi dlui notar Constantin Munteanu de acolo care de sfințele sărbători, li-a adus un frumos cadou: 250.000 Lei donați de Prefectura județului Timiș-Torontal ca să-și construiască o nouă și impunătoare biserică.

BIBLIOGRAFIE

Pr. **Sofron Vlad**, profesor-Cluj:

Prologul Evangheliei a patra.

Studiu critic-exegetic.

206 p. 80 lei.

Lucrări de exegeză și mai ales studii însoțite de un bogat aparat critic asupra atâtor probleme dificile care se ridică în calea fixării și înțelegerii textului sf. Scripturi, sunt puține în limba română.

Cine cunoaște vasta literatură a Apusului, în această direcție, își dă seama cât suntem încă de în urmă.

Intârzierea și oarecum ezitarea în a ataca asemenea probleme, e poate explicabilă tocmai din cauza acestei bogate literaturi destul de greu de străbătut.

De asta apariția studiului păr. Sofron Vlad ne bucură în deosebi, fiind o contribuție prețioasă într'un domeniu în care suntem încă săraci.

Autorul circumscrie, deocamdată, câmpul cercetărilor sale, la Prologul Evangheliei lui Ioan, „considerat de cei mai eminenți exegeți ca o sinteză și program al întregii Evanghelii și deci ca o cheie pentru înțelegerea ei”.

Studiu migălos și de durată, în care ne sunt prezentate toate controversele asupra celui mai controversat loc din toate patru Evangheliile.

Studiu, firește și pasionant prin tot atâtea replici susținute cu desăvârșită răbdare științifică încât avem la sfârșit convingerea că am eșit și noi victorioși dintr'o aprigă luptă.

Lucrarea se încheie cu o concluzie luminoasă în care sunt însemnate rezultatele obținute. O recomandăm cu toată căldura și spre mult folos cetitorilor noștri.

Victor Monod:

Dévalorisation de l'homme.

139 p. 20 fr.

Felix Alcan Paris.

Profesorul Victor Monod, dela Univ. din Strasbourg, publică un studiu de orientare asupra uneia din cele mai sensibile probleme ale timpului nostru: Omul în fața uriașei dezvoltări a tehnicii moderne.

Deși-i o lucrare științifică, totuși calitatea stilului, și mai ales felul original în care sunt înfățișate diferitele aspecte ale problemei, fac din acest studiu o literatură din cele mai atractive și un bun prilej pentru reflecție.

Iată numai titlul câtorva capitole:

Deprimarea sufletească a omului modern.

Omul și mașinismul.

Munca, cheia de boltă a societății creștine.

Paradoxul utilitarismului social.

Dreptul la viață privit ca valoare morală fundamentală.

Aspectul viitorului după romancierii.

Lumea de mâine după oamenii de știință.

Omul moral, învingătorul omului nou de mâine.

Iorgu D. Ivan. Doctor în Teologie și Licențiat în Drept de la Univ. din Buc. etc.

Bunurile Bisericești în primele 6 secole

situația lor juridică și canonică.

167 p. 150 lei.

Autorul prezintă în lucrarea cu titlul de mai sus, un foarte documentat studiu, bazat pe legi civile și canoane, asupra dreptului Bisericii de a poseda bunuri materiale.

Este o chestiune delicată și mereu actuală, tratată cu multă competență și însoțită de o bogată literatură informativă.

L. B.

Nr. 7236 Sc. ex 1937.

Notă oficială.

Ministèreul de Culte ne trimite următoarea adresă cu No. 1057/1937 a Ministerului Aerului și Marinei:

Domnule Ministru,

Ministerul Aerului și Marinei, care în conformitate cu art. 1, 3 și 43 din legea pentru înființarea, organizarea și funcționarea M. A. M. publicată în M. Oficial No. 277 și 281/1936, coordonează toate măsurile de apărare antiaeriană (pasivă) a teritoriului, intenționează ca începând dela 1 Ianuarie 1938 să treacă la executarea unor serii de exerciții parțiale demonstrative, pentru orientarea populației asupra măsurilor luate de autorități, în scopul protecției contra atacurilor aero-chimice, cu concursul tuturor departamentelor (centrală și exterior).

Aceste exerciții se vor executa pe întreg teritoriul țării, în aceeași zi și aceeași oră, în următoarea ordine de urgență:

1. Alarma.

La 9 Ianuarie 1938, ora 13,30 și ora 21,30, absolut toate clopotele, sirenele, soneriile, megafoanele, etc., prevăzute în planurile de alarmă ale departamentelor (centrală și exterior) vor suna alarma conform art. 50 din Regulamentul apărării pasive, adică:

— „Sunete lungi și repetate“ timp de 3'.

După 10 minute, se va da încetarea alarmei cu aceleași mijloace prin:

— „Sunete scurte repetate“ timp de 3'.

La acest exercițiu demonstrativ populația ia parte ca spectatoare.

2. Stingerea luminilor.

Odată cu darea alarmei noaptea (ora 21,30) se va executa și stingerea luminilor conform planului stabilit de uzina electrică sau gaz, locală.

La acest exercițiu populația va lua parte numai la camuflarea iluminatului interior, în sensul că va trage rulețele, obloanele, etc., astfel ca nici o lumină să nu se zărească pe timpul cât durează alarma.

Pentru reușita acestui exercițiu demonstrativ, este nevoie de anunțuri la Radio la București (prin grija M. A. M.), publicațiuni prin ziarle locale, afișe pe străzi, bătăi cu toba, megafoane, ordine circulare și instrucțiuni, date de autoritățile locale etc.

Nu se va crea niciun moment de atac aero-chimic, ci numai se va anunța publicul din timp pentru a se obișnui cu măsurile ce trebuiesc luate în caz de pericol aero-chimic.

Cu onoare vă rugăm să binevoiți a dispune să se dea instrucțiunile D-voastră de detalii tuturor organelor în subordine pentru realizarea în condiții cât mai bune a acestor exerciții demonstrative A. P. parțiale în scopul deprinderii populației cu astfel de situații.

Exercițiile militare ulterioare vor fi aduse din timp la cunoștința D-voastră.

Primiți, etc.

Ministerul Aerului și Marinei,

(ss) **Radu Irimescu**

Ceeace se comunică spre strictă conformare.

Caransebeș în 31 Decemvrie 1937.

Episcopul diecezan:

† **VASILE**

Brâne preoțești

dela cele mai renumite fabrici și cu prețuri convenabile de vânzare la **Librăria diecezană.**

Publicațiune.

Nr. 5316.

Se publică spre cunoștința amatorilor, că Batalionul 2 Grăniceresc din Caransebeș, are nevoie de următoarele materiale:

3689 (trei mii șase sute optzeci și nouă) buc. cărămidă de fabrică.

1190 (una mie una sută nouăzeci) Kg. var bulgări de bună calitate.

62 șazeci și două buc. ușițe de coș din tablă de fer.

62 (șazeci și doi) m. p. dușumea de brad, prevăzută cu uluc și lampă.

Doritorii vor face oferte pe care le vor prezenta Batalionului.

Caransebeș la 14 Decembrie 1937.

Comandantul Batalionului 2 Grăniceresc

Lt. Colonel, **ss. Budu.**

Publicațiune.

Subsemnătul Dr. Ernest Halle avocat în Caransebeș, curatorul masei falimentului „Severineana“ s. p. a. din Caransebeș aduce la cunoștință publică, că se vând prin licitație oferte scrise, creanțele masei falimentului cuprinse în inventar sub pozițiile 1-16, 18-20, 25, 3, 7-9, 11-13, 17, 19-20, 22, 25-28, 30-33, 35-36, 38-40, 43-65, 67-69, 71, 72, 74-75, 77, 82-91, 93-96, 98-100, 302-103, 105, 108-111, 113, 115, 117, 119-130, 132-137, 141-151, 154, 157-160, 164, 167, 168, 170-172, 174-175, 177, 181, 187-190, 196, 197, 199-201, 203-204, 207-208, 211-212, 214, 216-219, 221, 223-224, 227-228, 230-232, 237, 239, 238-239, 251, 253, 255, 259-263 și 269.

Ofertele se vor înainta până la data de 15 Februarie 1938 ora 12, subsemnatului curator, unde amatorii pot obține informațiunile necesare.

Ofertele se vor desface de consiliul falimentului în aceeași zi, în ședința, care se va ține la ora 16.

Cumpărătorul, a cărui ofertă va fi acceptată este obligat să depună imediat zece (10) procente din prețul oferit, iar în termen de 8 zile să achite restul din prețul de cumpărare, când i se va elibera și actul de transmutarea creanțelor.

Consiliul falimentului și-a rezervat dreptul a decide asupra acceptării ofertelor.

Caransebeș, la 5 Decemvrie 1937.

Dr. Ernest Halle

avocat, curatorul masei falimentului a firmei „Severineana“ s. p. a. din Caransebeș.